

مطالعه تطبیقی برنامه درسی دوره پیش دبستانی ایران و چند کشور منتخب از منظر درس تربیت بدنی

مرتضی ملیجی^۱، مجید علی‌عسگری^۲، نجف آقایی^۳، محمد جوادی‌پور^۴

۱. دکتری مدیریت ورزشی، دانشگاه خوارزمی ایران*
۲. دانشیار برنامه ریزی درسی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه خوارزمی، ایران
۳. دانشیار مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه خوارزمی، ایران
۴. دانشیار دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه تهران، ایران

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۶/۰۵/۲۸

تاریخ دریافت: ۱۳۹۶/۰۳/۲۰

چکیده

هدف این پژوهش، شناسایی و تحلیل برنامه درسی دوره پیش دبستانی کشورهای آمریکا، استرالیا، انگلستان، کانادا، چین و ایران، از منظر درس تربیت بدنی بود. در این پژوهش، شباهت‌ها و تفاوت‌های عناصر برنامه درسی دوره پیش دبستانی کشورهای ذکر شده از منظر درس تربیت بدنی، با هدف ارائه پیشنهادهایی برای بهبود بخشیدن به برنامه درسی این دوره و تدوین برنامه درسی تربیت بدنی دوره پیش دبستانی ایران بررسی و مقایسه شدند. این پژوهش، پیمایشی- تطبیقی بود. اطلاعات مورد نیاز از طریق اسناد و مدارک کتابخانه‌ای (سند تحول بنیادین آموزش و پرورش ایران، ۱۳۹۰؛ برنامه درسی ملی ایران، نگاشت ۱۳۸۹؛ اساسنامه دوره پیش دبستانی و کتاب راهنمای برنامه‌ها و فعالیت‌های دوره پیش دبستانی، ۱۳۹۲)، مصاحبه نیمه‌سازمان یافته با مربیان، کارشناسان و صاحب‌نظران کلیدی و همچنین، جست‌وجو در شبکه جهانی اینترنت و سایت‌های وزارت آموزش و پرورش کشورهای مورد مطالعه گردآوری شد. نتایج نشان داد که همه کشورهای مورد مطالعه اقدام به تدوین برنامه جامعی برای درس تربیت بدنی دوره پیش دبستانی کردند. آن‌ها در برنامه درسی تربیت بدنی خود عناصر برنامه درسی را به خوبی تبیین کردند. در مقابل، ایران فاقد یک برنامه درسی جامع تربیت بدنی برای دوره پیش دبستانی بود؛ بنابراین، با توجه به نتایج به دست آمده و با هدف کیفیت بخشی به برنامه درسی این دوره پیشنهاد شد تا برنامه درسی جامعی برای درس تربیت بدنی دوره پیش دبستانی ایران تدوین شود. همچنین، پیشنهاد شد که در تدوین این برنامه به اصول و مبانی، اهداف، نتایج، محتوا، روش‌های تدریس و ارزشیابی، زمان، فضا و تجهیزات مناسب برای درس تربیت بدنی و آموزش و جذب مربیان کارآموز توجه شود.

واژگان کلیدی: درس تربیت بدنی، پیش دبستانی، مطالعه تطبیقی

مقدمه

تربیت بدنی یکی از حوزه‌های اصلی یادگیری در نظام آموزشی اکثر کشورهای دنیا است. همچنین، تربیت بدنی به‌عنوان یکی از ساحت‌های تعلیم و تربیت در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش ایران با عنوان ساحت زیستی و بدنی، نقش و اهمیت برجسته‌ای دارد. از طریق تربیت بدنی دانش‌آموزان می‌توانند دانش و مهارت‌هایی را یاد بگیرند که در زندگی شخصی و دنیایی که در آن زندگی می‌کنند، اثر مثبت دارند. بسیاری از اهداف اجتماعی و فرهنگی تعلیم و تربیت و شخصیت اجتماعی کودک از طریق تربیت بدنی، بازی‌های سازمان‌یافته و شرکت در فعالیت‌های جسمانی شکل می‌گیرد. پژوهش‌ها نیز این مطلب را تأیید می‌کنند. فلاول (۱۹۸۸) در مطالعه خود نشان داد که شرکت فعال کودک در بازی‌های گوناگون حرکتی، اساس رشد عاطفی - اجتماعی، روانی - حرکتی و شناختی او را تشکیل می‌دهد. لور^۲ (۱۹۸۷) و جانز^۳ و همکاران (۲۰۱۰) به این نتیجه رسیدند که شرکت در فعالیت بدنی، ورزش‌ها و بازی‌ها به رشد مهارت رهبری، استقلال، اعتماد به نفس و رشد عضلانی - اسکلتی و مهارت حرکتی کودکان کمک می‌کند.

از قرن نوزدهم که به‌عنوان سرآغاز آموزش پیش‌دبستانی مطرح است (طالب‌زاده، ۱۳۸۵)، تاکنون اندیشمندان و صاحب‌نظران تعلیم و تربیت به موضوع آموزش و پرورش پیش از دبستان به دلیل اهمیت زیاد آن توجه ویژه‌ای داشته‌اند؛ زیرا، این دوران یکی از مهم‌ترین دوره‌های رشد کودک است. این دوره نقطه ورود کودک به نظام رسمی تلقی می‌شود و سنگ‌بنای فرایند تربیتی در آن‌ها نهاده می‌شود؛ به طوری که همه صاحب‌نظران حوزه تعلیم و تربیت معتقدند که آغاز یادگیری، آغاز مدرسه‌رفتن نیست و همه چیز از دوره دبستان شکل نمی‌گیرد؛ بلکه سال‌های پایه، سال‌های شکل‌دهنده یا پیش‌نیاز دوره‌های بعدی هستند (مفیدی، ۱۳۸۷).

بیشتر آنچه که در این دوران رخ می‌دهد، به‌طور اساسی بر رشد بعدی کودک اثرگذار است. از آنجایی که اساس شخصیت فرد در دوره پیش‌دبستانی شکل می‌گیرد، ارائه آموزش‌های اثربخش در این دوران برای رشد بعدی کودک از اهمیت حیاتی برخوردار است. همچنین، این دوره به‌عنوان یک مرحله گذار و انتقال، کودک را برای حضور مؤثر در محیط دبستان آماده می‌کند (طالب‌زاده، ۱۳۸۵). یافته‌های پژوهش‌ها نشان می‌دهند کودکانی که دوره پیش‌دبستانی را گذرانیده‌اند، نسبت به کودکانی که این دوره را طی نکرده‌اند و بلافاصله وارد دوره ابتدایی شده‌اند، موفق‌تر بوده‌اند (صافی، ۱۳۷۹). افزون‌براین، آگاهی‌نداشتن از نیازها، توانایی‌ها و علایق کودکان پیش‌دبستانی و نبود یک الگوی مطلوب برنامه

-
1. Flavell
  2. Lever
  3. Janz

درسی تربیت‌بدنی ممکن است مشکلاتی را به‌بار آورد؛ از جمله اینکه ممکن است موجب محروم‌شدن بسیاری از کودکان پیش‌دبستانی از فواید بی‌شمار درس تربیت‌بدنی شود یا دانش و مهارت‌ها در سطوحی ارائه شوند که با توانایی‌ها، نیازها و علایق آن‌ها متناسب نباشند و گاه این تربیت نامناسب مایه خستگی و دل‌زدگی آنان شود و به‌دلیل وقوع در دوران اولیه کودکی، امکان دارد به‌صورت عادت درآید و در آن‌ها نهادینه شود.

همه این دلایل به‌علاوه تأکید سند تحول بنیادین بر تعمیم دوره پیش‌دبستانی با تأکید بر آموزش‌های قرآنی، تربیت‌بدنی و اجتماعی با عنوان راهکار ۱-۵، خاص‌بودن دوره پیش‌دبستانی و اهمیت درس تربیت‌بدنی را در این دوره اثبات می‌کند و ضرورت توجه به برنامه درسی تربیت‌بدنی این دوره را روشن می‌کند. افزون‌براین، پایه‌گذاری نظام‌های آموزشی نوین و کارآمد نیاز به اندیشه‌های جدید و روش‌های نو دارد. پاسخ به سؤال‌هایی از قبیل محتوای برنامه درسی تربیت‌بدنی دوره پیش‌دبستانی چه باشد؟ چه وسایل و مواد آموزشی موردنیاز هستند؟ و چگونه باید ارزشیابی کنیم؟، کارشناسان امور آموزشی را بر آن می‌دارد که برای همگام‌شدن با تحولات و پیشرفت‌های جدید، برای ایجاد تغییرات از طریق شناسایی نوآوری‌ها و روش‌های تازه به جست‌وجو بپردازند؛ براین‌اساس، پژوهش حاضر در راستای راهکار ۹-۱۱ سند تحول بنیادین آموزش و پرورش ایران بر آن است که از طریق مطالعه تطبیقی، برنامه درسی دوره پیش‌دبستانی کشورهای آمریکا، استرالیا، انگلستان، کانادا، چین و ایران را از منظر درس تربیت‌بدنی مقایسه کند تا از این طریق بتواند شباهت‌ها و تفاوت‌های عناصر برنامه درسی دوره پیش‌دبستانی کشورهای مورد مطالعه را از منظر درس تربیت‌بدنی شناسایی کند. به‌دنبال آن، از طریق بومی‌سازی تجربیات و یافته‌های مفید آن‌ها و بهره‌مندی آگاهانه از آن‌ها، راهکارها و پیشنهادهایی را برای بهبود برنامه درسی دوره پیش‌دبستانی ایران و تدوین برنامه درسی تربیت‌بدنی این دوره ارائه دهد؛ بنابراین، این مطالعه به‌دنبال پاسخ‌گویی به سؤال‌های زیر است:

- ۱- از منظر درس تربیت‌بدنی، عناصر برنامه درسی دوره پیش‌دبستانی در کشورهای مورد مطالعه، چیست؟
- ۲- از منظر درس تربیت‌بدنی، چه شباهت‌ها و تفاوت‌هایی در عناصر برنامه درسی دوره پیش‌دبستانی بین کشورهای مورد مطالعه و ایران وجود دارند؟

روش‌شناسی پژوهش

این پژوهش یک نوع مطالعه تطبیقی است. مطالعه تطبیقی دو رویکرد کمی و کیفی دارد. رویکرد کمی مبتنی بر داده‌های کمی و رویکرد کیفی مبتنی بر معانی، مفاهیم، زمینه‌ها، موقعیت‌ها و توصیف‌ها است. علاوه‌براین، لازم است که واحدهای مقایسه‌ای نیز مشخص شوند. واحدهای مقایسه

در مطالعه تطبیقی می‌توانند مکان‌ها، زمان‌ها، نهادها، فرهنگ‌ها، ارزش‌ها، عملکردها و برنامه‌های درسی باشند. در پژوهش حاضر، واحد مقایسه برنامه‌های درسی است. در واحد مقایسه، برنامه‌های درسی معمولاً تمرکز بر اجزای اصلی برنامه درسی؛ یعنی عناصر اهداف، محتوا، سازمان‌دهی محتوا، فرایندهای یاددهی-یادگیری و ارزشیابی دارند که در این مطالعه از الگوی نه‌گانه کلاین به‌عنوان مبنای واحد مقایسه استفاده شد. برای انجام این کار، در این مطالعه از روش جرج بردی استفاده شد که بارزترین رویکرد کیفی به مطالعات تطبیقی است (الماسی، ۱۳۸۲).

در این پژوهش، جامعه آماری، برنامه درسی تربیت‌بدنی دوره پیش‌دبستانی کشورهای منتخب (شامل آمریکا، استرالیا، انگلستان، کانادا و چین) بود که براساس پیشگام‌بودن این کشورها در دنیا در زمینه ورزش و همچنین، پیش‌روبودن آن‌ها در تدوین برنامه درسی تربیت‌بدنی به‌خصوص دوره پیش‌دبستانی و در دسترس بودن برنامه درسی تربیت‌بدنی آن‌ها، از بین کشورهای چهار قاره دنیا با روش هدفمند و از نوع در دسترس انتخاب شدند.

اطلاعات موردنیاز برنامه درسی کشورهای مورد مطالعه از طریق مراجعه به منابع نوشتاری، سایت‌ها و جست‌وجو در اینترنت، با استفاده از چک‌لیست محتوا جمع‌آوری شد. اطلاعات موردنیاز در مورد برنامه درسی دوره پیش‌دبستانی ایران از منظر درس تربیت‌بدنی از این طریق به‌دست آمد: اسناد و مدارک (سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، ۱۳۹۰؛ سند برنامه درسی ملی ایران، نگاشت ۱۳۸۹؛ اساسنامه دوره پیش‌دبستانی و کتاب راهنمای برنامه‌ها و فعالیت‌های دوره پیش‌دبستانی، ۱۳۹۲) و همچنین، مصاحبه نیمه‌سازمان‌یافته با کارشناسان و صاحب‌نظران کلیدی با توجه به اشباع نظری داده‌ها (شامل چهار نفر از کارشناسان و برنامه‌ریزان برنامه درسی دوره پیش‌دبستانی وزارت آموزش و پرورش و سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی و همچنین، چهار نفر از مربیان مراکز پیش‌دبستانی) که به‌صورت نمونه‌گیری هدفمند از نوع گلوله برفی انتخاب شدند.

برای بررسی روایی مصاحبه از روایی محتوایی استفاده شد؛ به این صورت که سؤال‌های مصاحبه توسط اساتید برنامه‌ریزی درسی و تربیت‌بدنی بازنگری و بررسی شدند و در نهایت، پس از انطباق سؤال‌ها با موضوع و اهداف پژوهش، فرم نهایی مصاحبه به تأیید آن‌ها رسید. برای بررسی پایایی چک‌لیست تحلیل محتوای مصاحبه‌ها و اسناد، از تحلیل مجدد آن‌ها توسط شخص دوم استفاده شد. بدین منظور، چک‌لیست تحلیل محتوا در اختیار پژوهشگر دیگری قرار گرفت تا به‌صورت هم‌زمان و موازی با پژوهشگر، متون یادشده را تحلیل کند. نتیجه این فرایند ضریب توافق ۸۳٪ بود. در این مطالعه، برای

تجزیه و تحلیل اطلاعات از روش تحلیل محتوا به صورت کیفی و از نرم افزار تحلیل داده های کیفی (ان.وی.وو. نسخه هشت) استفاده شد.

نتایج

نتیجه مطالعه تطبیقی و مقایسه آن با برنامه درسی تربیت بدنی دوره پیش دبستانی ایران، نتیجه مطالعه تطبیقی برنامه درسی تربیت بدنی دوره پیش دبستانی در پنج کشور استرالیا، کانادا، آمریکا، انگلستان و چین و همچنین، تفاوتها و شباهتهای عناصر برنامه درسی تربیت بدنی دوره پیش دبستانی این کشورها با برنامه درسی دوره پیش دبستانی ایران از منظر درس تربیت بدنی، به شرح زیر هستند.

اصول برنامه درسی تربیت بدنی دوره پیش دبستانی در کشورهای مورد مطالعه

جدول ۱- اصول برنامه درسی تربیت بدنی دوره پیش دبستانی در کشورهای مورد مطالعه

کشورها	اصول
استرالیا	تربیت بدنی و سلامت با رشد جسمانی، اجتماعی، شناختی و عاطفی، روابط مثبت میان فردی، عوامل مؤثر در انتخاب های سلامت فردی، زندگی و یادگیری در یک محیط امن و سالم، سازگاری با یک سبک زندگی فعال، الگوهای حرکتی بنیادی و هماهنگی بدن، مهارتهایی که قادر به ایجاد سلامتی و نتایج حرکتی بهتر می شوند، ارزش قائل شدن برای خود و دیگران، بهبود فعالیت بدنی، تأکید بر تصمیمات آگاهانه ای که منجر به عملکرد مؤثر و مسئولیت پذیر می شود، در ارتباط است.
کانادا	تربیت بدنی به دنبال به کارگیری دانش آموزان در زندگی فعال برای بهبود سلامت جسمانی و ایجاد دانش و همچنین، فراهم کردن فرصت هایی برای شرکت در دامنه وسیعی از فعالیت ها برای حل مشکلات فردی و گروهی است.
آمریکا	- مهارت های حرکتی بنیادی یاد گرفته شده در دوره کودکی، پایه و اساس همه تجربیات حرکتی را شکل می دهند و در فعالیت بدنی در طول زندگی استفاده می شوند؛ - تأکید و تمرکز بر حرکات شاد؛ - تجربه آرام؛ اما با رشد یکنواخت در قد، وزن، قدرت و استقامت عضلانی، هماهنگی چشم با دست؛ - کودکان پیش دبستانی از حرکت کردن با موزیک لذت می برند؛ بنابراین، فعالیت ریتمیک یک جلسه ایده آل برای تمرین مهارت های حرکتی جابه جایی و غیر جابه جایی است؛

ادامه جدول ۱- اصول برنامه درسی تربیت بدنی دوره پیش دبستانی در کشورهای مورد مطالعه

کشورها	اصول
انگلستان	یک برنامه درسی تربیت بدنی با کیفیت بالا، همه دانش آموزان را برای موفقیت و برتری در ورزش رقابتی و دیگر فعالیت های جسمانی برمی انگیزاند. این برنامه درسی باید فرصت هایی را برای دانش آموزان فراهم کند تا از نظر جسمانی مطمئن شوند و سلامتی و آمادگی جسمانی شان را حفظ کند. فرصت هایی که شخصیت آن ها را می سازند و به شکل گیری ارزش هایی نظیر انصاف و احترام کمک می کنند؛
چین	سلامت، آمادگی جسمانی، تسلط بر مهارت های اساسی ورزش، آگاهی از قوانین اصلی رشته های ورزشی؛
ایران	هماهنگی با اهداف و محتوای دوره ابتدایی، تدوین غیرمتمرکز محتوا، توجه به فرهنگ بومی و محلی، فعالیت های تلفیقی و انعطاف پذیری، متناسب بودن با توانایی ها، نیازها و علایق کودکان و رعایت عنصر شادی و نشاط.

تفاوت ها و شباهت های اصول برنامه درسی تربیت بدنی دوره پیش دبستانی کشورهای

منتخب با ایران

همه کشورهای مورد مطالعه اصولی را برای درس تربیت بدنی خود تدوین کردند. کشورهایی چون استرالیا، کانادا و آمریکا در اصول برنامه درسی تربیت بدنی دوره پیش دبستانی خود بر رویکرد زندگی فعال و رشد هر سه بعد جسمانی، شناختی، عاطفی، یادگیری مهارت های حرکتی بنیادی و سلامت و آمادگی جسمانی تأکید دارند. در برنامه درسی دوره پیش دبستانی ایران چیزی به نام اصول برنامه درسی تربیت بدنی وجود ندارد؛ زیرا، اساساً برای این دوره چیزی به نام برنامه درسی تربیت بدنی تدوین نشده است تا برای آن اصولی تدوین شود؛ بلکه مجموعه ای اصول کلی تدوین شده اند که مربوط به همه حوزه های یادگیری و اهداف این دوره هستند. به جای آن، تشابهی در رعایت عنصر شادی و نشاط و تأکید بر لذت بخش بودن برنامه درسی این دوره در برنامه درسی کشورهای منتخب به ویژه آمریکا و ایران مشاهده می شود.

اهداف برنامه درسی تربیت بدنی دوره پیش دبستانی در کشورهای مورد مطالعه

جدول ۲- اهداف برنامه درسی تربیت بدنی دوره پیش دبستانی در کشورهای مورد مطالعه

کشورها	اهداف
استرالیا	رشد دانش و فهم، رشد مهارت‌ها، رشد ارزش‌ها و نگرش‌های مورد نیاز برای ایجاد زندگی موفق، فعال و سالم در هر دانش آموز؛
کانادا	حرکت کردن و انجام دادن (رشد بعد روانی- حرکتی)، فهمیدن و به کار بردن (رشد بعد شناختی) و مشارکت و مسئولیت (رشد بعد عاطفی)؛
آمریکا	استاندارد ۱: دانش آموزان مهارت‌ها و الگوهای حرکتی مورد نیاز برای اجرای فعالیت‌های بدنی مختلف را به نمایش می‌گذارند؛ استاندارد ۲: دانش آموزان دانش مفاهیم، اصول و راهبردهای حرکتی را که برای یادگیری و اجرای فعالیت‌های بدنی کاربرد دارند، به نمایش می‌گذارند؛ استاندارد ۳: دانش آموزان سطح آمادگی جسمانی را برای بهبود سلامتی و اجرا ارزشیابی و حفظ می‌کنند؛ استاندارد ۴: دانش آموزان دانش مفاهیم اصول و راهبردهای آمادگی جسمانی را برای بهبود سلامتی و اجرا نشان می‌دهند؛ استاندارد ۵: دانش آموزان دانش مفاهیم، اصول و راهبردهای روان‌شناسی و جامعه‌شناسی را که برای یادگیری و اجرای فعالیت بدنی کاربرد دارند، نشان می‌دهند و از آن‌ها استفاده می‌کنند.
انگلستان	رشد صلاحیت و شایستگی برای برتری در دامنه وسیعی از فعالیت‌های بدنی، از نظر جسمانی فعال بودن، به کار بردن در فعالیت‌ها و ورزش‌های رقابتی، ایجاد زندگی فعال و سالم.
چین	رشد جسمانی، رشد شناختی و رشد زبان، رشد اجتماعی و عاطفی، رشد زیبایی‌شناختی.
ایران	پرورش مهارت‌های جسمی- حرکتی، ارتقای سطح بهداشت و ایمنی.

تفاوت‌ها و شباهت‌های اهداف برنامه درسی تربیت بدنی دوره پیش دبستانی کشورهای

منتخب با ایران

هر پنج کشور مورد مطالعه، رشد بعد شناختی (دانش و فهم)، رشد بعد روانی- حرکتی (حرکت کردن و انجام دادن یا رشد مهارت‌ها) و رشد بعد عاطفی را (ارزش‌ها و نگرش‌ها یا مشارکت و مسئولیت) به عنوان اهداف اصلی برنامه درسی تربیت بدنی دوره پیش دبستانی خود نام برده‌اند. کشورهای استرالیا و کانادا این سه بعد را به طور مشخص در اهداف خود آورده‌اند؛ اما کشور آمریکا آن‌ها را در قالب پنج استاندارد ارائه کرده است. در برنامه درسی دوره پیش دبستانی ایران، فقط دو هدف پرورش مهارت‌های جسمی- حرکتی و ارتقای سطح بهداشت و ایمنی با درس تربیت بدنی مرتبط است که البته این اهداف هر سه بعد شناختی، روانی- حرکتی و عاطفی را پوشش نمی‌دهند. هدف اول فقط مربوط به بعد روانی- حرکتی است، هدف دوم نیز بیشتر بعد شناختی را پوشش می‌دهد و هر هدفی که بتواند بعد عاطفی را پوشش دهد، مشاهده نمی‌شود.

نتایج برنامه درسی تربیت بدنی دوره پیش دبستانی در کشورهای مورد مطالعه

جدول ۳- نتایج برنامه درسی تربیت بدنی دوره پیش دبستانی در کشورهای مورد مطالعه

کشورها	نتایج
استرالیا	نتایج به آنچه که انتظار می‌رود اغلب دانش‌آموزان در پایان هر مرحله به‌عنوان نتیجه تدریس و یادگیری مؤثر درس تربیت بدنی، سلامت و رشد فردی در دانش، فهم و مهارت‌ها را به‌دست آوردند، اطلاق می‌شود. این نتایج برای ۶ ارزش، ۵ مهارت و هشت موضوع محتوای درس تربیت بدنی، سلامت و رشد فردی تنظیم شده است.
کانادا	شامل شش نتیجه برنامه درسی کلی و ۲۶ نتیجه برنامه درسی مرحله کلیدی پیش دبستانی: - حرکت کردن و انجام دادن: اجرای مؤثر، خلاق و رسای الگوهای حرکتی سازگار با سبک زندگی فعال؛ - فهمیدن و به‌کاربردن: نمایش مهارت‌های تفکر انتقادی و تفکر خلاق در مشکلات مرتبط با حرکات، ارزیابی نگرش‌ها و رفتارهای درحین فعالیت در ارتباط با خود، کلاس، مدرسه و جامعه؛ - مشارکت و مسئولیت: نمایش رفتار مسئولیت‌پذیر اجتماعی درون مدرسه و جامعه، نمایش مسئولیت فردی برای محیط اجتماعی، فیزیکی و طبیعی درحین فعالیت بدنی، نمایش رشد فردی نظیر اعتمادبه‌نفس مثبت، خودمسئولیتی، رهبری، تصمیم‌گیری، همکاری، خودانعکاسی و قدرتمندی درحین فعالیت بدنی.
آمریکا	- تکنیک‌های صحیح حرکات جابه‌جایی و غیرجابه‌جایی و مهارت‌های دستکاری را یاد می‌گیرند؛ - نام بخش‌های مختلف بدن را یاد می‌گیرند؛ - یاد می‌گیرند که عضلات، استخوان‌ها را حرکت می‌دهند؛ - یاد می‌گیرند که قلب یک عضله است و همراه با شش‌ها برای رساندن اکسیژن به اندام‌ها کار می‌کنند؛ - میل به شرکت در بسیاری از فعالیت‌های بدنی را دارند؛ - نقش‌های مختلفی چون رهبر و پیرو را درحین تمرین به‌اشتراک می‌گذارند.
انگلستان	در پایان هر مرحله کلیدی از دانش‌آموزان انتظار می‌رود تا موضوع‌ها، مهارت‌ها و فرایندهای ویژه متداول در برنامه درسی را بدانند، بفهمند و به‌کار گیرند.
چین	پژوهشگر مطلبی را یافت نکرد.
ایران	پژوهشگر مطلبی را یافت نکرد.

تفاوت‌ها و شباهت‌های نتایج برنامه درسی تربیت بدنی دوره پیش دبستانی در کشورهای

منتخب با ایران

همه کشورهای به غیر از ایران و چین، نتایجی را که انتظار می‌رود اغلب دانش‌آموزان در پایان دوره پیش دبستانی به‌عنوان نتیجه تدریس و یادگیری مؤثر درس تربیت بدنی به‌دست آوردند، در برنامه درسی تربیت بدنی خود ارائه کرده‌اند. در این نتایج، این کشورها به‌طور دقیق مشخص کردند که یک دانش‌آموز

پیش دبستانی در پایان دوره چه چیزی می‌داند، قادر به انجام چه کاری است و به چه چیزی باور دارد. این امر می‌تواند ارزشیابی و میزان یادگیری را آسان کند؛ اما متأسفانه در برنامه درسی دوره پیش دبستانی ایران به نتایج اشاره‌ای نشده است. در این میان، کشورهای استرالیا، کانادا و آمریکا این نتایج را در قالب همان سه بعد شناختی، عاطفی و روانی - حرکتی به صورت مشروح ارائه کرده‌اند؛ اما در برنامه درسی کشور انگلستان به صورت کلی اشاره شده است.

محتوای برنامه درسی تربیت بدنی دوره پیش دبستانی در کشورهای مورد مطالعه

جدول ۴- محتوای برنامه درسی تربیت بدنی دوره پیش دبستانی در کشورهای مورد مطالعه

کشورها	محتوا
استرالیا	هشت موضوع: سبک زندگی فعال، رقص، بازی‌ها و ورزش‌ها، رشد و تکامل، ژیمناستیک، ارتباطات میان فردی، انتخاب‌های سلامت فردی و زندگی ایمن. پنج مهارت: برقراری ارتباط، تصمیم‌گیری، تعامل، حرکت کردن و حل مسئله.
کانادا	۱- بازی‌ها، آگاهی از فضا، جهت‌ها و بدن؛ ۲- بازی‌ها، مهارت‌های جابه‌جایی؛ ۳- بازی‌ها، مهارت‌های غیرجابه‌جایی؛ ۴- بازی‌ها، مهارت‌های دستکاری، پرتاب و دریافت اشیای کوچک؛ ۵- بازی‌ها، مهارت‌های دستکاری، پرتاب و دریافت اشیای بزرگ؛ ۶- بازی‌ها، مهارت‌های دستکاری، پرتاب و دریافت اسباب‌ها؛ ۷- بازی‌ها، مهارت‌های دستکاری، سرگرم‌شدن با اسباب‌بازی‌ها؛ ۸- فعالیت‌های ریتمیک؛ ۹- مدیریت بدن و جهت‌یابی.
آمریکا	مفاهیم حرکتی، مدیریت بدن، مهارت‌های حرکتی جابه‌جایی، مهارت‌های دستکاری، مهارت‌های ریتمیک، مفاهیم آمادگی جسمانی، خودمسئولیتی، تعامل اجتماعی و پویایی گروهی. - حرکات بنیادی شامل دویدن، پریدن، پرتاب کردن و گرفتن همانند توسعه تعادل، چابکی و هماهنگی و به‌کارگیری این مهارت‌ها در فعالیت‌های مختلف فردی و گروهی؛ - شرکت در بازی‌ها و رقابت‌های انفرادی و تیمی، توسعه تاکتیک‌های ساده برای حمله و دفاع و فعالیت‌های جسمانی در موقعیت‌های چالش‌برانگیز؛ - اجرای رقص با استفاده از الگوی حرکتی ساده؛ - شنا.
انگلستان	مباحث تئوری آموزش سلامت، ژیمناستیک، انعطاف‌پذیری، رقص، بازی، شنا و اسکیت. توسعه توانایی‌های جسمی - حرکتی: نشستن، راه رفتن، چرخیدن، جهیدن، دویدن، پریدن، درج‌زدن، جمع و بازکردن اندام‌ها و خوابیدن؛ تقویت و هماهنگی توانایی‌های جسمی - حرکتی: لی‌لی کردن، جاخالی دادن، راه رفتن روی خطوط مستقیم، زاویه‌دار و شیب‌دار، هدف‌گیری، ضربه‌زدن با پا، ضربه‌زدن با دست، پریدن، سوزن را نخ کردن، دوختن، تا کردن، چسباندن، پر و خالی کردن، بستن بند کفش، باز و بسته کردن دکمه، ترسیم کردن، رنگ کردن، تقلید کردن حرکات، حمل درست اشیاء، پرتاب کردن اشیاء و دریافت کردن اشیاء؛ آشنایی با اعضای بدن و نحوه مراقبت از آن‌ها، رعایت بهداشت، تغذیه سالم، رعایت نکات ایمنی هنگام فعالیت.
چین	
ایران	

تفاوت‌ها و شباهت‌های محتوای برنامه درسی تربیت‌بدنی دوره پیش‌دبستانی در کشورهای منتخب با ایران

در همه کشورهای از جمله ایران، مهارت‌های جابه‌جایی، مهارت‌های غیرجابه‌جایی و مهارت‌های دستکاری (مهارت‌های حرکتی بنیادی) اصلی‌ترین بخش محتوای درس تربیت‌بدنی دوره پیش‌دبستانی را تشکیل می‌دهند. مهارت‌های حرکتی بنیادی یادگرفته‌شده در دوره پیش‌دبستانی، پایه و اساس همه تجربیات حرکتی را شکل می‌دهند و در فعالیت بدنی طول زندگی استفاده می‌شوند. در همه پنج کشور مورد مطالعه، حرکات ریتمیک همراه با موزیک بخش مهم محتوای درس تربیت‌بدنی دوره پیش‌دبستانی را تشکیل می‌دهند؛ زیرا، دانش‌آموزان پیش‌دبستانی از حرکت کردن با موزیک لذت می‌برند. به همین دلیل، فعالیت ریتمیک یک جلسه ایده‌آل برای تمرین مهارت‌های حرکتی جابه‌جایی و غیرجابه‌جایی است؛ اما متأسفانه جای آن در برنامه درسی دوره پیش‌دبستانی ایران بسیار خالی است.

ژیمناستیک نیز یک بخش مهم محتوای درس تربیت‌بدنی دوره پیش‌دبستانی کشورهای چون استرالیا و چین را تشکیل می‌دهد. شرکت در بازی‌های مختلف انفرادی و گروهی نیز در برنامه درسی تربیت‌بدنی دوره پیش‌دبستانی هر پنج کشور مشاهده می‌شود؛ زیرا، بازی نقش مهمی در یادگیری کودکان دارد؛ اما متأسفانه این بخش در برنامه درسی دوره پیش‌دبستانی ایران بسیار کم‌رنگ است. در واقع، محتوای ارائه‌شده در برنامه درسی تربیت‌بدنی کشورهای مورد مطالعه، مهارت‌ها و دانش و مفاهیم ضروری را ارائه می‌کند که همه دانش‌آموزان برای فعال بودن و لذت بردن از یک سبک زندگی سالم به آن‌ها نیاز دارند؛ اما همان‌طور که در بخش مربوط به عنصر هدف اشاره شد، در عنصر محتوای برنامه درسی دوره پیش‌دبستانی ایران فقط به بعد روانی- حرکتی و اجرای مهارت‌های حرکتی توجه شده است و دانش و مفاهیم ضروری که یک کودک پیش‌دبستانی برای فعالیت بدنی به آن‌ها نیاز دارد، ارائه نشده‌اند.

فعالیت‌های یادگیری برنامه درسی تربیت‌بدنی دوره پیش‌دبستانی در کشورهای مورد مطالعه

جدول ۵- فعالیت‌های یادگیری برنامه درسی تربیت‌بدنی دوره پیش دبستانی در کشورهای مورد مطالعه

کشورها	فعالیت‌های یادگیری
استرالیا	بازی‌های خلاق، شنا، رقص و ژیمناستیک
کانادا	بازی‌ها و سرگرمی‌ها، اجرای حرکات با شعر و سرود همراه با موزیک، فعالیت‌های ریتمیک، رقص، اکتشاف آزاد، تقلید و ادا اصول در آوردن
آمریکا	بازی و فعالیت‌های بدنی شاد، تفریحی، لذت‌بخش و چالش‌برانگیز
انگلستان	بازی‌ها، رقابت‌ها، فعالیت‌های جسمانی در موقعیت‌های چالش‌برانگیز
چین	بازی، ژیمناستیک، رقص و شنا
ایران	قصه، شعر و سرود، بازی، نقاشی، کاردستی، نمایش خلاق، بحث و گفت‌وگو، مشاهده، بازی‌های بومی و سنتی

تفاوت‌ها و شباهت‌های فعالیت‌های یادگیری برنامه درسی تربیت‌بدنی دوره پیش دبستانی

کشورهای منتخب با ایران

در برنامه درسی دوره پیش دبستانی همه کشورهای مورد مطالعه از جمله ایران، بازی فعالیت اصلی یادگیری است. در واقع، در برنامه درسی دوره پیش دبستانی این کشورها، یادگیری بازی محور است؛ زیرا، منجر به موفقیت‌های اجتماعی، عاطفی و علمی بیشتری می‌شود. در حقیقت، بازی به عنوان یک ضرورت برای رشد سلامتی مورد توجه است. به همین دلیل، سازمان ملل بازی را حق ویژه‌ای برای همه کودکان شناخته است. علاوه بر بازی، فعالیت‌های ریتمیک و موزون، ژیمناستیک، فعالیت‌های بدنی لذت‌بخش و چالش‌برانگیز همراه با شعر و موزیک، جزو فعالیت‌های یادگیری اصلی هر پنج کشور مورد مطالعه بوده‌اند.

در برنامه درسی دوره پیش دبستانی ایران نیز به بازی‌ها از جمله بازی‌های بومی و سنتی، بازی‌های دارای ریتم و آهنگ همراه با شعر و سرود اشاره شده است. همچنین، علاوه بر بازی به فعالیت‌های دیگری اشاره شده است که برخی از آن‌ها بیشتر برای تحقق اهداف دیگر حوزه‌های یادگیری هستند.

مواد و منابع برنامه درسی تربیت بدنی دوره پیش دبستانی در کشورهای مورد مطالعه

جدول ۶- مواد و منابع برنامه درسی تربیت بدنی دوره پیش دبستانی در کشورهای مورد مطالعه

کشورها	مواد و منابع
استرالیا	درمورد عنصر مواد و منابع، پژوهشگر مطلبی را یافت نکرد.
کانادا	وسایل موسیقی، طبل، کاغذ رنگی، کیسه‌های لوبیا، حلقه‌های هولاهوب، حروف الفبا، رنگ‌ها، شکل‌ها، حیوانات، توپ‌های بولینگ، فرزی اسفنجی، توپ‌های ژله‌ای، شیطونک‌ها، توپ‌های واکنشی، توپ‌های پری، توپ‌های تنیس و توپ‌های نخی، توپ‌های بزرگ رنگارنگ ساحلی، توپ‌های بسکتبال، والیبال و فوتبال اسفنجی، طناب‌زنی، شال، اسکوتر، روبان و تشک.
آمریکا	پژوهشگر مطلبی را یافت نکرد.
انگلستان	آموزش و پرورش مواد آموزشی خاصی را توصیه نمی‌کند. معلم با مشورت مدیر مدرسه و مسئول هماهنگی موضوعات درسی مواد آموزشی را انتخاب می‌کند.
چین	پژوهشگر مطلبی را یافت نکرد.
ایران	تاب، سرسره، الاکلنگ، توپ‌های کوچک و بزرگ، پازل، دومینو، انواع بلوک‌های ساختمان‌سازی، اتصالات، مکعب‌های چوبی و پلاستیکی، کاغذهای رنگی، خمیر بازی.

تفاوت‌ها و شباهت‌های مواد و منابع برنامه درسی تربیت بدنی دوره پیش دبستانی کشورهای

منتخب با ایران

درمورد عنصر مواد و منابع، پژوهشگر در بررسی برنامه درسی تربیت بدنی اکثر کشورهای مورد مطالعه از جمله استرالیا، آمریکا، انگلستان و چین مطلبی یافت نکرد. در برنامه درسی ملی انگلستان، معلم با مشورت مدیر مدرسه مواد آموزشی را انتخاب می‌کند؛ اما در برنامه درسی دو کشور کانادا و ایران، به مواد، وسایل و تجهیزاتی اشاره شده است که برای یادگیری درس تربیت بدنی یا به عبارت دیگر، برای تحقق اهداف و محتوای تدوین شده هستند.

روش‌های تدریس برنامه درسی تربیت بدنی دوره پیش دبستانی در کشورهای مورد مطالعه

جدول ۷- روش‌های تدریس برنامه درسی تربیت‌بدنی دوره پیش‌دبستانی در کشورهای مورد مطالعه

کشورها	روش‌های تدریس
استرالیا	کودک‌محور، بازی خلاق، بازی‌های کوچک، تک‌موضوعی یا تلفیق با دیگر حوزه‌های یادگیری کلیدی و استفاده از راهبردهای تمایز برای دانش‌آموزان با نیازهای ویژه.
کانادا	کودک‌محور و تلفیقی، رقابت کمتر، آموزش فعالیت‌های حرکتی آهسته‌تر قبل از فعالیت‌های سریع‌تر، آموزش حرکت در مسیر مستقیم قبل از مسیرهای غیرمستقیم، آموزش مهارت‌های جابه‌جایی و غیرجابه‌جایی به صورت ترکیبی، فعالیت‌های کوتاه با دوره‌های استراحت، استفاده از بازخورد مثبت، فوری و ویژه از وسایل نرم و سبک به سمت استفاده از وسایل سنگین‌تر و سخت‌تر، نمایش مهارت، آموزش ایمنی استفاده از وسایل قبل از شروع هر فعالیتی، توضیح مفاهیم، بحث، اجرای حرکات با شعر و سرود، تقلید و اداواصول در آوردن و اکتشاف و استفاده از موزیک.
آمریکا	بازی، تمرکز بر حرکات شاد و تفریحی، استفاده از موزیک در اجرای حرکات، استفاده از راهبردهای تمایز برای دانش‌آموزان با نیازهای ویژه.
انگلستان	به‌کارگیری مهارت‌ها در فعالیت‌های مختلف فردی و گروهی، شرکت در بازی‌ها و رقابت‌های انفرادی و تیمی، توسعه تاکتیک‌های ساده برای حمله و دفاع، فعالیت‌های جسمانی در موقعیت‌های چالش برانگیز، اجرای رقص با استفاده از الگوی حرکتی ساده.
چین	کودک‌محور، تلفیقی و هماهنگ، استفاده از بازی، تدریس نظری و عملی با تأکید بر فعالیت‌های عملی.
ایران	روش فعال، کودک‌محور، تلفیقی، اولویت به بازی و فعالیت نشاط‌آور، پرهیز از روش‌های آموزش انتزاعی و حافظه‌مدار.

تفاوت‌ها و شباهت‌های روش‌های تدریس برنامه درسی تربیت‌بدنی دوره پیش‌دبستانی

کشورهای منتخب با ایران

در برنامه درسی همه کشورهای مورد مطالعه از جمله ایران، رویکرد کودک‌محوری، تلفیقی و بازی‌محوری، رویکردهای غالب برای روش تدریس در این دوره هستند. توجه به نیازها، علائق، خواسته‌ها و توانایی‌های کودک پیش‌دبستانی، تلفیق حوزه‌های یادگیری دیگر با حوزه یادگیری تربیت‌بدنی و یادگیری از طریق بازی، راهبردهای اصلی تدریس درس تربیت‌بدنی در دوره پیش‌دبستانی هستند. برنامه درسی دوره پیش‌دبستانی ایران روش‌های تدریس را به صورت کلی بیان کرده است؛ اما شامل این رویکردهای مهم ذکر شده نیز است.

بعضی از کشورها از جمله استرالیا و آمریکا به استفاده از راهبردهای تمایز در برنامه درسی تربیت‌بدنی برای دانش‌آموزان با نیازهای ویژه توجه کرده‌اند؛ اما سایر کشورها از جمله ایران در برنامه درسی‌شان برای کودکان با نیازهای ویژه راهبردهایی را ارائه نکرده‌اند. در این میان، کشور کانادا برای هر یک از محتوای درس تربیت‌بدنی راهبردهای تدریس خاص آن محتوا را ارائه کرده است؛ برای مثال، آموزش

مسیر مستقیم قبل از مسیر غیرمستقیم یا حرکات آهسته قبل از حرکات سریع. استفاده از موزیک در اجرای حرکات نیز یکی از روش‌های تدریس به کار گرفته شده در برنامه درسی کشور کانادا و آمریکا است؛ اما در برنامه درسی دوره پیش دبستانی ایران هیچ اشاره‌ای به استفاده از موزیک نشده است.

ارزشیابی برنامه درسی تربیت بدنی دوره پیش دبستانی در کشورهای مورد مطالعه

جدول ۸- ارزشیابی برنامه درسی تربیت بدنی دوره پیش دبستانی در کشورهای مورد مطالعه

کشورها	ارزشیابی
استرالیا	راهبردهایی نظیر دفاتر ثبت روزانه و یادداشت برداری، مشاهده‌ها، بحث و گفت‌وگو، ارائه‌ها، اجراهای حرکتی، چکلیست‌های مهارت‌ها، پروژه‌های فردی و گروهی و ارزشیابی‌هایی که همکلاسی انجام می‌دهد.
کانادا	پرسش‌ها و آزمون‌ها (سؤال‌های چندگزینه‌ای، درست و غلط، پرکردن، وصل کردن، طبقه‌بندی شکل‌ها یا الگوها، کتبی و شفاهی، بازی‌های نقش، سناریوها، داستان‌های ناتمام، نقشه کشیدن، راه چاره‌ها، مجلات روزانه و غیره).
آمریکا	مشاهده، یادداشت برداری، اجرای دانش آموزان، خودارزشیابی، ارزشیابی توسط یار، شرکت کردن دانش آموز.
انگلستان	ارزشیابی براساس استانداردهای تدوین شده
چین	درمورد ارزشیابی درس تربیت بدنی پژوهشگر مطلبی را یافت نکرد. هیچ آزمون و امتحانی برگزار نمی‌شود.
ایران	مشاهده رفتار در گروه به صورت توصیفی، انجام ارزشیابی در حین فرایند یادگیری، ارزشیابی همه ابعاد کودک، مقایسه نکردن عملکرد کودک با کودک دیگر، برگزار نکردن هرگونه آزمون و نبود نمره‌دهی و همچنین، گزارش نتیجه ارزشیابی به والدین.

تفاوت‌ها و شباهت‌های ارزشیابی برنامه درسی تربیت بدنی دوره پیش دبستانی کشورهای

منتخب با ایران

راهبرد غالب کشورهای مورد مطالعه (استرالیا، کانادا، آمریکا و ایران) برای ارزشیابی کودکان پیش دبستانی، راهبرد مشاهده رفتار و عملکرد کودک است. البته اغلب کشورها غیر از انگلستان، چین و ایران راهبردهای دیگری را نیز برای ارزشیابی درس تربیت بدنی دوره پیش دبستانی ارائه کرده‌اند؛ از جمله می‌توان به استفاده از چکلیست، یادداشت روزانه، اجرای دانش آموز، شرکت کردن دانش آموز و ارزشیابی توسط همکلاسی نام برد. بعضی از کشورها (استرالیا، کانادا و آمریکا) حتی چکلیست‌هایی را برای ارزشیابی درس تربیت بدنی در برنامه درسی‌شان به صورت پیوست برای استفاده مربیان این دوره آورده‌اند؛ به طوری که مربیان با استفاده از این چکلیست‌ها می‌توانند میزان یادگیری و دستیابی به نتایج این دوره را ارزیابی کنند.

کشور چین با توجه به برگزار نکردن هیچ آزمون و امتحانی در دوره پیش دبستانی، همانند کشور انگلستان هیچ گونه راهبردی را برای ارزشیابی درس تربیت بدنی دوره پیش دبستانی در برنامه درسی خود ارائه نکرد. همچنین، ایران برای محتوای ارائه شده هیچ گونه روش، راهبرد و چک لیستی را در برنامه درسی این دوره ارائه نکرده است و فقط چند اصل کلی را برای ارزشیابی این دوره ارائه کرده است. به همین دلیل، مربیان پیش دبستانی ایران برای ارزشیابی میزان تحقق هدف توسعه توانایی های جسمی- حرکتی با مشکل مواجه می شوند یا اینکه سلیقه ای عمل می کنند.

زمان در برنامه درسی تربیت بدنی دوره پیش دبستانی در کشورهای مورد مطالعه

جدول ۹- زمان در برنامه درسی تربیت بدنی دوره پیش دبستانی در کشورهای مورد مطالعه

کشورها	زمان
استرالیا	حداقل ۳۰ دقیقه در روز
کانادا	برنامه تربیت بدنی روزانه، فعالیت های کوتاه با دوره های استراحت
آمریکا	۱۵۰ دقیقه در هفته
انگلستان	پژوهشگر مطلبی را در خصوص مدت زمان درس تربیت بدنی دوره پیش دبستانی یافت نکرد. آزادی عمل مدارس در انتخاب طول مدت محتوای برنامه های درسی.
چین	فعالیت بدنی روزانه
ایران	روزانه ۳۰ دقیقه بازی در فضای باز و ناکافی بودن زمان برای فعالیت بدنی مناسب کودکان پیش دبستانی از نظر مربیان و کارشناسان.

تفاوتها و شباهت های زمان در برنامه درسی تربیت بدنی دوره پیش دبستانی کشورهای

منتخب با ایران

اغلب کشورها (استرالیا، آمریکا و چین) انجام فعالیت بدنی روزانه را در برنامه درسی کودکان پیش دبستانی پیشنهاد کرده اند؛ برای مثال، کشور استرالیا حداقل ۳۰ دقیقه در روز و کشور آمریکا ۱۵۰ دقیقه در هفته را برای درس تربیت بدنی دوره پیش دبستانی در نظر گرفته اند. در برنامه درسی کشور انگلستان به زمان درس تربیت بدنی اشاره ای نشده است؛ اما این آزادی عمل را برای مدارس در انتخاب طول مدت محتوای برنامه های درسی قائل شده است. در برنامه درسی ایران به صورت مستقیم اشاره ای به زمان لازم برای درس تربیت بدنی نشده است؛ اما در نمونه برنامه روزانه ای که در کتاب راهنما ارائه شده است، ۳۰ دقیقه برای بازی در فضای باز اختصاص داده شده است که البته هیچ اشاره ای به نوع بازی نشده است؛ با این وجود، اکثر مربیان و کارشناسان در مصاحبه های خود ناکافی بودن زمان و ضرورت انجام فعالیت بدنی روزانه را تأیید کردند.

مکان در برنامه درسی تربیت بدنی دوره پیش دبستانی در کشورهای مورد مطالعه

جدول ۱۰- مکان در برنامه درسی تربیت بدنی دوره پیش دبستانی در کشورهای مورد مطالعه

کشورها	مکان
استرالیا	محیط مدرسه و خارج از محیط مدرسه، ایمنی محیط، وسایل و تجهیزات، قابل پیش بینی و متناسب بودن محیط با سطح رشد کودکان؛ سالن سرپوشیده ژیمناستیک، استخر و فضای بازی بیرونی روباز.
کانادا	سالن سرپوشیده ژیمناستیک و فضای بازی بیرونی روباز
آمریکا	سالن سرپوشیده ژیمناستیک و فضای بازی بیرونی روباز
انگلستان	سالن سرپوشیده ژیمناستیک، استخر و فضای بازی بیرونی روباز
چین	سالن سرپوشیده ژیمناستیک، استخر و فضای بازی بیرونی روباز
ایران	امکان اجرای فعالیت های فردی و گروهی، امکان حضور والدین و مشارکت آنها، امکان اجرای فعالیت های مختلف یادگیری، دارا بودن فضای باز مناسب برای فعالیت های ورزشی، بازی کودکان و متناسب با تعداد کودکان، مجهز بودن به وسایل مورد نیاز و دارا بودن شرایط ایمنی، بهداشتی و رفاهی

تفاوت ها و شباهت های مکان در برنامه درسی تربیت بدنی دوره پیش دبستانی کشورهای منتخب با ایران

در برنامه درسی هر پنج کشور مورد مطالعه به طور مستقیم به عنصر مکان برای درس تربیت بدنی دوره پیش دبستانی اشاره نشده است یا اینکه پژوهشگر چنین مطلبی را یافت نکرد؛ اما با توجه به اینکه ژیمناستیک، رقص، حرکات ریتمیک و شنا موضوع های اصلی محتوای برنامه درسی تربیت بدنی دوره پیش دبستانی این کشورها را تشکیل می دهند، طبیعی است که برای تحقق و انجام این محتوا به سالن سرپوشیده ژیمناستیک و استخر نیاز است و برای انجام بازی های مختلف دیگر به فضای بازی بیرونی روباز نیاز است. این در حالی است که در کتاب راهنمای برنامه ها و فعالیت های آموزشی دوره پیش دبستانی ایران در خصوص عنصر مکان فقط به فضای باز برای فعالیت های ورزشی و بازی اشاره شده است و هیچ اشاره ای به سالن سرپوشیده نشده است.

گروه بندی در برنامه درسی تربیت بدنی دوره پیش دبستانی در کشورهای مورد مطالعه

جدول ۱۱- گروه‌بندی در برنامه درسی تربیت‌بدنی دوره پیش دبستانی در کشورهای مورد مطالعه

کشورها	گروه‌بندی
استرالیا	انجام فعالیت‌های گروهی، تیم‌های دونفری و چندنفری
کانادا	شرکت در فعالیت‌های انفرادی و گروهی، به اشتراک گذاشتن ایده‌ها، فضاها و وسایل
آمریکا	پویایی گروهی: شرکت در فعالیت بدنی به‌عنوان رهبر و پیرو
انگلستان	شرکت در رقابت‌های انفرادی و گروهی و بازی‌های تیمی
چین	پژوهشگر مطلبی را یافت نکرد.
ایران	استفاده از فعالیت‌های گروهی، تقسیم‌بندی کودکان به گروه‌های چندنفری

تفاوت‌ها و شباهت‌های گروه‌بندی در برنامه درسی تربیت‌بدنی دوره پیش دبستانی کشورهای منتخب با ایران

همه کشورهای مورد مطالعه از جمله ایران، در برنامه درسی‌شان بر شرکت کودکان دوره پیش دبستانی در فعالیت‌های گروهی و بازی‌های تیمی دونفری تا چندنفری تأکید کرده‌اند.

بحث و نتیجه‌گیری

با توجه به نقش و اهمیت درس تربیت‌بدنی در رشد همه‌جانبه کودکان پیش دبستانی، اغلب کشورهای پیشرفته دنیا در راستای کیفیت‌بخشی به برنامه‌های درسی دوره پیش دبستانی و درس تربیت‌بدنی اقدامات خوبی را انجام داده‌اند؛ بنابراین، برای همگام شدن با تحولات و پیشرفت‌های دنیا و برای ایجاد تغییرات از طریق شناسایی طرح‌ها و برنامه‌ها، در پژوهش حاضر مطالعه تطبیقی برنامه درسی تربیت‌بدنی دوره پیش دبستانی کشورهای آمریکا، استرالیا، انگلستان، کانادا و چین انجام شد تا از این طریق بتوان شباهت‌ها و تفاوت‌های عناصر برنامه درسی دوره پیش دبستانی کشورهای مورد مطالعه را از منظر درس تربیت‌بدنی شناسایی کرد. افزون بر این، راهکارها و پیشنهادهایی برای بهبود برنامه درسی دوره پیش دبستانی ایران و تدوین برنامه درسی تربیت‌بدنی این دوره ارائه شوند.

با نگاه مختصری به برنامه درسی کشورهای مورد مطالعه درمی‌یابیم که همه این کشورها برای درس تربیت‌بدنی به‌ویژه در دوران اولیه کودکی ارزش و اهمیت خاصی قائل شدند. گواه این ادعا تدوین برنامه درسی تربیت‌بدنی جامع است که از پایین‌ترین پایه تحصیلی؛ یعنی دوره پیش دبستانی شروع می‌شود و تا پایه‌های آخر به صورت کاملاً مرتبط و متصل به هم ادامه دارد؛ اما متأسفانه در نظام آموزشی ایران با وجود تأکید و اهمیت اسناد بالادستی (تعمیم دوره پیش دبستانی با تأکید بر آموزش‌های قرآنی، تربیت‌بدنی و اجتماعی با عنوان راهکار ۱-۵ در سند تحول بنیادین)، درس تربیت‌بدنی هنوز جایگاه واقعی خود را در برنامه‌ریزی درسی پیدا نکرده است. در این پژوهش مشخص شد که تاکنون برای

درس تربیت‌بدنی دوره پیش‌دبستانی ایران هیچ برنامه‌ای طراحی و تدوین نشده است؛ بنابراین، پیشنهاد می‌شود علاوه بر بهره‌مندی آگاهانه از تجربیات و یافته‌های کشورهای پیشرو، برنامه‌ای متناسب با شرایط فرهنگی و بومی کشور و همچنین، متناسب با توانایی‌ها، علایق، نیازها و توجه به تفاوت‌های فردی و جنسیتی کودکان پیش‌دبستانی طراحی، تدوین و اجرا شود. هدف این برنامه کیفیت‌بخشی به برنامه آموزشی دوره پیش‌دبستانی ایران و بهره‌مندی کودکان پیش‌دبستانی از فواید بی‌شمار فعالیت بدنی و حرکتی، در راستای تربیت انسانی سالم و بانشاط به‌عنوان اولین هدف کلان سند تحول بنیادین و همچنین، راهکار ۱-۵ ذکر شده در خصوص درس تربیت‌بدنی دوره پیش‌دبستانی ایران است.

برای تدوین هر برنامه‌ای شایسته است ابتدا اصول و مبانی آن برنامه تدوین شوند تا با ارزش‌ها و مبانی آن جامعه هم‌خوانی داشته باشند. نتایج این مطالعه نشان داد که اکثر کشورهای مورد مطالعه اصولی را برای برنامه درسی تربیت‌بدنی تدوین کرده‌اند. آن‌ها در این اصول مسائل و رویکردهای اصلی برنامه درسی تربیت‌بدنی کشور خود را مطرح کرده‌اند. کشورهایی چون استرالیا، کانادا و آمریکا در اصول برنامه درسی تربیت‌بدنی دوره پیش‌دبستانی خود، بر رشد هر سه بعد جسمانی، شناختی، عاطفی، یادگیری مهارت‌های حرکتی بنیادی و سلامت و آمادگی جسمانی و رویکرد زندگی فعال تأکید کرده‌اند. در مقابل، در برنامه درسی دوره پیش‌دبستانی ایران مجموعه‌ای اصول کلی ارائه شده‌اند که دربرگیرنده همه حوزه‌های یادگیری هستند و در خصوص درس تربیت‌بدنی اصولی ارائه نشده است؛ از این رو، پیشنهاد می‌شود در طراحی برنامه درسی تربیت‌بدنی دوره پیش‌دبستانی ایران به تدوین اصول تربیت‌بدنی توجه شود تا تمام فعالیت‌های حرکتی و بدنی کودکان این دوره بر آن اصول استوار باشند. پیشنهاد می‌شود این اصول شامل موارد زیر باشند:

- تأکید بر رشد هر سه بعد جسمانی، شناختی، عاطفی؛
- تأکید بر رویکرد زندگی فعال و سالم؛
- تأکید بر رویکرد بازی‌محور و بانشاط بودن تمام فعالیت‌های این دوره؛
- تأکید بر یادگیری مهارت‌های حرکتی بنیادی.

هدف، اولین و مهم‌ترین عنصر برنامه درسی است که باید در طراحی هر برنامه درسی به آن توجه کرد. همان‌طور که نتایج این مطالعه نشان داد، هدف در برنامه درسی تربیت‌بدنی دوره پیش‌دبستانی همه کشورهای مورد مطالعه شامل رشد هر سه بعد شناختی، عاطفی و روانی - حرکتی کودک بود. این در حالی است که در برنامه درسی دوره پیش‌دبستانی ایران، ۱۱ هدف کلی بیان شده‌اند که فقط یک هدف؛ یعنی پرورش توانایی‌های جسمی - حرکتی و تاحدودی هدف ارتقای سطح بهداشت و ایمنی را می‌توان مرتبط با درس تربیت‌بدنی دانست؛ به‌طوری‌که هدف اول، رشد بعد روانی - حرکتی را در

برمی‌گیرد و هدف دوم نیز با بعد شناختی در ارتباط است. این دو هدف به‌خوبی ابعاد روانی- حرکتی و شناختی را پوشش نمی‌دهند؛ اما در این برنامه از رشد بعد عاطفی غفلت شده است؛ بنابراین، پیشنهاد می‌شود که هم‌راستا با اهداف کلان سند تحول بنیادین، اهداف زیر برای برنامه درسی تربیت‌بدنی این دوره تدوین شوند تا بتواند رشد هر سه بعد کودک را در برگیرد: ۱- رشد دانش و فهم (درک کردن و فهمیدن)؛ ۲- رشد مهارت‌ها (حرکت کردن و انجام دادن)؛ ۳- رشد ارزش‌ها و نگرش‌ها (مشارکت و مسئولیت).

نتایج، عنصر دیگری است که در این مطالعه بررسی شد. نتایج، اشاره دارد به آنچه انتظار می‌رود اغلب دانش‌آموزان در پایان دوره پیش‌دبستانی به‌عنوان نتیجه تدریس و یادگیری مؤثر درس تربیت‌بدنی به‌دست آوردند. این امر می‌تواند کار ارزشیابی و میزان یادگیری را نیز آسان کند. یافته‌های این مطالعه نشان داد که اغلب کشورهای مورد مطالعه در برنامه درسی تربیت‌بدنی دوره پیش‌دبستانی خود به این نتایج اشاره کردند. آن‌ها در این نتایج به‌صورت دقیق مشخص کردند که یک دانش‌آموز پیش‌دبستانی در پایان دوره چه چیزی می‌داند، قادر به انجام چه کاری است و به چه چیزی باور دارد؛ یعنی دقیقاً مطابق با اهداف برنامه به نتایج هر سه بعد اشاره کرده‌اند؛ اما متأسفانه در برنامه درسی دوره پیش‌دبستانی ایران به نتایج (نه به‌صورت کلی و نه برای درس تربیت‌بدنی) اشاره‌ای نشده است. پیشنهاد می‌شود که هم‌راستا با تدوین اهداف درس تربیت‌بدنی دوره پیش‌دبستانی ایران، به نتایجی که انتظار می‌رود اغلب دانش‌آموزان در پایان این دوره به‌عنوان نتیجه تدریس و یادگیری مؤثر درس تربیت‌بدنی در هر سه بعد شناختی، عاطفی و روانی- حرکتی به‌دست آورند، به‌صورت تفصیلی و مجزا اشاره شود.

بدیهی است که محتوای هر برنامه باید با اهداف آن برنامه منطبق باشد؛ درغیراین‌صورت آن اهداف محقق نخواهند شد. نتایج نشان داد که این اصل کاملاً در برنامه درسی کشورهای مورد مطالعه دیده شده است. آن‌ها برای تحقق هر هدف محتوایی ارائه کردند. درواقع، آن‌ها مهارت‌ها، دانش و مفاهیم ضروری‌ای را ارائه کردند که همه دانش‌آموزان برای فعال بودن و لذت بردن از یک سبک زندگی سالم به آن‌ها نیاز دارند. در برنامه درسی تربیت‌بدنی دوره پیش‌دبستانی همه این کشورها، مهارت‌های جابه‌جایی، مهارت‌های غیرجابه‌جایی و مهارت‌های دستکاری، حرکات ریتمیک همراه با موزیک، ژیمناستیک و شرکت در بازی‌های مختلف انفرادی و گروهی، اصلی‌ترین بخش محتوای درس تربیت‌بدنی دوره پیش‌دبستانی را تشکیل می‌دهند؛ اما در محتوای ارائه‌شده در برنامه درسی دوره پیش‌دبستانی ایران فقط به مهارت‌های جابه‌جایی، غیرجابه‌جایی و مهارت‌های دستکاری اشاره شده است و هیچ اشاره‌ای به انجام حرکات ریتمیک و ژیمناستیک در این دوره نشده است. همچنین، به دانش و مفاهیم ضروری‌ای که یک کودک پیش‌دبستانی برای فعالیت بدنی و داشتن زندگی فعال و

سالم به آن‌ها نیاز دارد، اشاره‌ای نشده است. پیشنهاد می‌شود که در تولید محتوای درس تربیت‌بدنی دوره پیش‌دبستانی ایران، علاوه بر اینکه به انطباق محتوای درس تربیت‌بدنی با اهداف آن توجه می‌شود، مطابق راهکار ۱-۱ سند تحول بنیادین، به توانایی‌ها، ویژگی‌ها، تفاوت‌های فردی، جنسیتی، شهری و روستایی نیز توجه شود. همچنین، پیشنهاد می‌شود محتوایی تولید شود که موجب رشد هر سه بعد شناختی، عاطفی، روانی- حرکتی کودک را فراهم کند. مهارت‌های جابه‌جایی، مهارت‌های غیرجابه‌جایی و مهارت‌های دستکاری، حرکات ریتمیک همراه با موزیک، ژیمناستیک و شرکت در بازی‌های مختلف انفرادی و گروهی همراه با دانش و مفاهیم ضروری‌ای که یک کودک پیش‌دبستانی برای فعالیت بدنی و داشتن زندگی فعال و سالم به آن‌ها نیاز دارد، به‌عنوان اصلی‌ترین بخش محتوای درس تربیت‌بدنی دوره پیش‌دبستانی ایران پیشنهاد می‌شود.

عنصر روش تدریس اشاره دارد به اینکه هر کدام از موضوع‌های مربوط به محتوا را چگونه و با چه روشی به کودک بیاموزیم تا به اهداف موردنظر برسیم. نتایج نشان داد که رویکردهای کودک‌محور، تلفیقی و بازی‌محور، رویکردهای غالب برای روش تدریس در این دوره هستند. بعضی از کشورها از جمله استرالیا و آمریکا به استفاده از راهبردهای تمایز در برنامه درسی تربیت‌بدنی برای دانش‌آموزان با نیازهای ویژه توجه نکرده‌اند. استفاده از موزیک در اجرای حرکات نیز یکی از روش‌های تدریس به‌کاررفته در برنامه درسی برخی از کشورها بوده است. در برنامه درسی دوره پیش‌دبستانی ایران بر روش تلفیقی و استفاده از بازی و پرهیز از روش‌های آموزشی انتزاعی و حافظه‌مدار تأکید شده است؛ اما برای تدریس هر یک از موضوع‌های مرتبط با درس تربیت‌بدنی این دوره روشی پیشنهاد نشده است؛ بنابراین، پیشنهاد می‌شود که متناسب با موضوع‌های مختلف ارائه شده در محتوای این برنامه درسی، و همچنین برای کودکان با نیازهای ویژه راهبردهای تدریس مناسب و متمایز ارائه گردد. همچنین، مطابق راهکار ۱-۱ و ۳-۱۷ سند تحول بنیادین، از روش‌های فعال، گروهی، خلاق و تعالی‌بخش با توجه به نقش الگویی مربی استفاده شود.

همچنین، نتایج نشان داد که تقریباً همه کشورهای ارزشیابی را به‌عنوان یکی از عناصر مهم برای دستیابی به اهداف در نظر گرفته‌اند و برای آن برنامه‌ریزی کرده‌اند. راهبرد غالب کشورهای مورد مطالعه برای ارزشیابی کودکان پیش‌دبستانی، راهبرد مشاهده رفتار و عملکرد کودک بود. استفاده از چک‌لیست، یادداشت روزانه، اجرای دانش‌آموز و شرکت‌کردن دانش‌آموز راهبردهای دیگری بودند که برای ارزشیابی درس تربیت‌بدنی دوره پیش‌دبستانی ارائه شده‌اند. مریبان با استفاده از این راهبردها می‌توانند میزان یادگیری و دستیابی به نتایج این دوره را ارزیابی کنند. در مقابل، در برنامه درسی دوره پیش‌دبستانی ایران فقط چند اصل کلی برای ارزشیابی این دوره ارائه شده‌اند و برای تحقق آن دو هدف مرتبط با درس تربیت‌بدنی (پرورش توانایی‌های جسمی- حرکتی و ارتقای سطح بهداشت و

ایمنی) هیچ راهبردی برای ارزشیابی آن‌ها ارائه نشده است. به همین دلیل، اغلب مربیان پیش دبستانی برای ارزشیابی میزان تحقق این دو هدف با مشکل مواجه می‌شوند یا اینکه سلیقه‌ای عمل می‌کنند؛ بنابراین، پیشنهاد می‌شود که مطابق راهکار ۲-۱۹ سند تحول بنیادین، روش ارزشیابی فرایند محور (توصیفی) برای ارزشیابی درس تربیت بدنی دوره پیش دبستانی تدوین شود. همچنین، براساس نتایج این مطالعه، راهبرد مشاهده رفتار و عملکرد کودک، راهبرد استفاده از چک لیست، یادداشت روزانه، اجرا و شرکت کردن دانش آموز پیشنهاد می‌گردد.

در حالی که فعالیت بدنی منظم معیاری برای سلامتی و رشد کودکان است، انجمن ملی ورزش و تربیت بدنی (ان.ای.اس.پی.ای.)^۱ حداقل یک ساعت فعالیت بدنی ساختارمند در روز و حداقل یک ساعت و بیشتر از چند ساعت بازی غیر ساختارمند در روز را توصیه می‌کند (کلارک و همکاران،^۲ ۲۰۰۹). در سال ۲۰۰۹، بخش سلامت و پیری دولت استرالیا (دی.او.اچ.ای.)^۳ توصیه کرد که کودکان پیش دبستانی باید حداقل سه ساعت در فعالیت بدنی روزانه شرکت کنند. نتایج این مطالعه نشان داد که اغلب کشورهای مورد مطالعه انجام فعالیت بدنی روزانه را در برنامه درسی کودکان پیش دبستانی پیشنهاد کرده‌اند؛ برای مثال، کشور استرالیا حداقل ۳۰ دقیقه در روز و کشور آمریکا ۱۵۰ دقیقه در هفته را برای درس تربیت بدنی دوره پیش دبستانی در نظر گرفته‌اند؛ اما نتایج حاصل از مصاحبه با کارشناسان و مربیان حکایت از ناکافی بودن زمان فعالیت بدنی کودکان پیش دبستانی دارد؛ براین اساس، پیشنهاد بهبود برنامه زمانی درس تربیت بدنی داده می‌شود تا کودکان پیش دبستانی مان به استاندارد انجام فعالیت بدنی روزانه (حداقل ۳۰ دقیقه در روز) برسند.

بدیهی است که برای اجرای موضوع‌های مربوط به محتوای درس تربیت بدنی، بحث فضا و تجهیزات بسیار اهمیت دارد. با توجه به تنوع موضوع‌ها و فعالیت‌ها در محتوای برنامه درسی تربیت بدنی دوره پیش دبستانی لازم است فضا و تجهیزات به گونه‌ای طراحی و تهیه شوند که بتوان این موضوع‌ها را به خوبی به مرحله اجرا درآورد. تعدادی از این موضوع‌ها نظیر ژیمناستیک به فضای سرپوشیده یا سالن ژیمناستیک و تجهیزات مربوط نیاز دارند. تعدادی دیگر نظیر شنا یا فعالیت‌های آبی به استخر مخصوص کودکان نیاز دارند و برخی دیگر از فعالیت‌ها در فضای باز بیرونی انجام می‌شوند. نتایج این مطالعه نشان داد که اغلب کشورهای مورد مطالعه در برنامه درسی خود به طور غیرمستقیم هم به فضای سرپوشیده و هم به فضای باز اشاره کرده‌اند؛ اما در برنامه درسی ایران فقط به فضای باز بیرونی آن هم برای انجام بازی اشاره شده است و هیچ اشاره‌ای به فضای سرپوشیده برای انجام فعالیت بدنی

-
1. National Association for Sport and Physical Education
  2. Clark
  3. Department of Old Age and Health Australian

نشده است؛ بنابراین، پیشنهاد می‌شود که مطابق با راهکار ۲-۱۴ و ۳-۱۴ سند تحول بنیادین، نسبت به طراحی، ساخت و تجهیز مناسب فضای ورزشی متناسب با نیازهای ویژه و تفاوت‌های جنسیتی در تمام مدارس به‌عنوان محیط تعلیم و تربیت تلاش شود. همچنین، در این خصوص به تأمین فضای کافی هم سرپوشیده و هم فضای باز بیرونی متناسب با تعداد کودکان توجه شود. مسئله بعدی وسایل و تجهیزات است که ضرورت دارد اول اینکه، این وسایل به اندازه کافی موجود باشند و دوم اینکه، این وسایل و تجهیزات حتماً با شرایط سنی، توانایی‌ها، نیازها و علایق کودکان پیش‌دبستانی متناسب باشد. افزون‌براین، باید به نکات ایمنی و بهداشتی و استانداردهای این وسایل توجه کرد. همچنین، پیشنهاد می‌شود از وسایل موسیقی نظیر طبل برای ایجاد فضای شاد و اجرای حرکات ریتمیک استفاده شود.

در نهایت، اجرا و پیاده‌کردن تمام برنامه‌ها و فعالیت‌های آموزشی دوره پیش‌دبستانی مبتنی بر وجود مربیان شایسته، متخصص و دوره‌دیده است که بر این اساس، پیشنهادهای زیر ارائه می‌شوند:

الف- برگزاری دوره‌های آموزشی ضمن خدمت با تأکید بر اهمیت درس تربیت‌بدنی برای مربیان حاضر. سعی شود در این دوره‌ها مربیان با رویکردهای تلفیق حوزه‌های یادگیری آشنا شوند؛

ب- جذب و نگهداشت مربیان متخصص و کارآمد با حداقل مدرک کارشناسی مرتبط از مراکز علمی تربیت‌معلم از طریق آزمون، مصاحبه و گذراندن دوره‌های یک‌ساله پیش از خدمت؛

ج- تأکید بر درس تربیت‌بدنی در محتوای دوره آموزشی مربیان پیش‌دبستانی مراکز تربیت‌معلم (دانشگاه فرهنگیان).

منابع

1. Almasi, A. M. (2003). Comparative education. Tehran: Rosd Press. (Persian).
2. Clark, J., Clements, R., Guddemi, M., Morgan, D., Pica, R., Pivarnik, J., et al. (2009). Active start: A statement of physical activity guidelines for children from birth to age 5 (2nd ed.). Sewickley, PA: National Association for Sport and Physical Education.
3. Educational Development in China. (2010-2011). Available at: <http://www.ibe.unesco.org> [Accessed 31 July 2015].
4. Flavell, J. H. (1988). Cognitive development. New Jersey: NJ, Prentice-Hall.
5. Government of Newfoundland and Labrador, a Curriculum Guide (2010). Physical education, kindergarten. Available at: <http://www.ed.gov.nl.ca/pdf/pdf> [Accessed 23 January 2014].
6. Kindergarten in California Public Schools. (2011). Available at: <http://www.cde.ca.gov/ci/cr/cf/allfwks.asp> [Accessed 1 August 2015].

7. Lever, J. (1987). Sex differences in the complexity of children's play and games. *American Sociological Review*, 43, 471-483.
8. Janz, K., Letuchy, E. M., Eichenberger Gilmore, J. M., Burns, T. L., Torner, J. C., Willing, M. C., ..., & Levy, S. M. (2010). Early physical activity provides sustained bone health benefits later in childhood. *Medicine and Science in Sports and Exercise*, 42, 1072-1078.
9. Mofidi, F. (2008). Pre-school education program. Tehran: The School. (Persian).
10. Personal Development, Health and Physical Education K-6. Board of studies New South Wales. (2014). Available at: <http://www.boardofstudies.nsw.edu.au> [Accessed 28 July 2015].
11. Safi, A. (2000). Education, elementary, middle and high school, Tehran: Samt Press. (Persian).
12. Talebzadeh Nobarian, M. (2006). Children preschool education program. Tehran: Jihad of Daneshgahi. (Persian).
13. The document on the fundamental transformation of education in Iran. (2011). Available at: <http://www.tehranedu12.ir/Default.aspx?page=660> [Accessed 9 February 2013]. (Persian).
14. The National Curriculum in England, Framework Document: For Teaching. (2015). Available at: <http://www.gov.uk/dfe/nationalcurriculum> [Accessed 31 October 2015].
15. The National Curriculum Islamic Republic of Iran (2010). Secretariat of the national curriculum. Available at: <http://www.medu.ir> [Accessed 23 January 2014]. (Persian).
16. The Research and Educational Planning Organization. (2013). Program guide and pre-school activities, school education. The Department of Education Office of Planning and Writing Textbooks. (Persian).

استناد به مقاله

ملیجی، مرتضی، علی عسگری، مجید، آقای، نجف، جوادی پور، محمد. (۱۳۹۷)، بهار و تابستان). مطالعه تطبیقی برنامه درسی دوره پیش دبستانی ایران و چند کشور منتخب از منظر درس تربیت بدنی. پژوهش در ورزش تربیتی، ۶(۱۴): ۳۰۰-۲۷۷. شناسه دیجیتال: 10.22089/res.2017.4312.1310

Maliji. M., Aliasgari. M., Aghaei. N., Javadipoor. M. (2018). Comparative Study of Preschool Curriculum in Iran and Several Selected Countries in Terms of Physical Education. *Research on Educational Sport*, 6(14): 277-300. (Persian).
Doi: 10.22089/res.2017.4312.1310

Comparative Study of Preschool Curriculum in Iran and Several Selected Countries in Terms of Physical Education

M. Maliji¹, M. Aliasgari², N. Aghaei³, M. Javadipoor⁴

1. Ph.D. of Sport Management, Kharazmi University, Iran*
2. Associate Professor of Curriculum Studies Department, Faculty of Psychology & Education, Kharazmi University, Iran
3. Associate Professor of Sport Management Department, Faculty of Physical Education & Sport Sciences, Kharazmi University, Iran
4. Associate Professor of Curriculum Studies Department, Faculty of Psychology & Education, Tehran University, Iran

Received: 2017/06/10

Accepted: 2017/08/19

Abstract

The purpose of this study was to identify and analyze the curriculum of preschools in the United States, Australia, England, Canada, China and Iran in terms of physical education. In this study, in order to provide suggestions for improving the curriculum of this course and the formulation of a curriculum for physical education of preschool school in Iran, the similarities and differences between the curriculum elements of the preschools of the mentioned countries in terms of the physical education course was compared. This study was a comparative survey. Required information was gathered through library documents (Iran's Basic Education Transformation Document, 2011; National Curriculum of Iran, Mapping 2010; Presidium Constitutions and Guidebook for Preschool Programs and Activities, 2013), Semi-Interview Organized with key educators, experts and keypads, as well as a search on the World Wide Web and the websites of the Ministry of Education of the countries studied. The results showed that all countries studied developed a comprehensive curriculum for pre-school physical education. They explained the elements of curriculum in their physical education curriculum. By contrast, Iran lacked a comprehensive physical education curriculum for preschoolers. Therefore, in order to qualify the curriculum of this period, it was suggested that a comprehensive curriculum be developed for the physical education course of preschool education in Iran. It is also suggested that the program should focus on the principles, objectives, outcomes, content, teaching and assessment methods, time, space and equipment appropriate for the physical education course, and training and recruiting trained work mentors.

Keywords: Physical Education, Preschool, Comparative Study

---

* Corresponding Author

Email: mortezamaliji@ymail.com